DAGSINS MEINING

Aftur til studningsbúskap?

Oljuprísirnar hækka støðugt og vinnan er av álvara farin at gera vart við seg. Sending herfyri í SvF upplýsti, at hækkaðu oljuprísirnir merkja eina meirútreiðslu uppá umleið 4000 kr. í meðal fyri eitt vanligt føroyskt húsarhald um árið eftir bert hálvumøðrum ári. Umboð fyri reiðarafelagið greiddi frá, hvussu nógv meira tyngjandi oljan nú var vorðin fyri raksturin serstakliga hjá trolarunum. Rákið er púra greitt: heldur prísvøksturin fram, so endar hetta við, at ein partur av flotanum verður lagdur. Boðskapurin var greiður: nú má gerast, sum gjørt varð undir oljukreppuni í 1973, tá løgtingið eftir uppskoti frá landsstýrinum kom við oljustudninginum, sum bjargaði flotanum og flakavinnuni á landi.

Hetta vil við øðrum orðum siga, at reiðarafelagið í ramasta álvara vil sleppa aftur til tann studningsbúskap, sum var ein av fleiri orsøkum til búskaparliga skrædlið í 1992. Sum kunnugt var tað ikki bara oljustudningur, sum kom í kjalarvørrinum á oljukreppuni. Vit fingu eisini ráfiskagrunnin, sum tey fyrstu mongu árini var eitt stórt framstig, og spurningrin er, um tað ikki var ráfiskagrunnurin meira enn nakað annað, sum bjargaði fiskivinnuni á sjógvi og landi undan stórkreppuni, sum hótti alla vinnuna. Ráfiskagrunnurin, sum byrjaði sum eitt stórt framstig og ein nútímansgerð av fiskivinnubúskapinum, endaði tó við at gerast ein kleppur ikki bert á vinnuni men samfelagnum øllum.

So kom stóra skrædlið í 1992 og sum øll vita fóru Føroyar frá studningsbúskapi til markanaðarbúskap. Ella gjørdu vit nú veruliga tað? Sambært tann vanliga retorikkin hjá ávísum bólkum í samfelagnum fóru vit yvir til marknaðarbúskap. Hetta er rætt, um vit bert hugsa um studningin. Studningurin hvarv og prísásetingin á ráfiski gjørdist frí - í hvussu so er á pappírinum. Hvussu frí hon annars er kann diskuterast, men lat tað fara. Prísirnir verða í hvussu so er ikki ásettir av eini korporativari nevnd longur.

Hinvegin eigur tað almenna enn stórar partar av vinnulívinum. Tað almenna eigur umvegis Framtaksgrunnin, Fíggingargrunnin og Føroyagrunnin fiskavirki og banka. Landskassin eigur beinleiðis Atlantsflog, Lív, Føroya Tele o.m.a. Er hetta marknaðarbúskapur? spyrja mong í dag. Hartil kemur, at áðrenn vit hava nátt at rudda upp í øllum hesum, bankar næsta kreppan longu á dyrnar. Kreppa verður ikki, fyrr enn oljuprísurin er komin uppá 100 dollars fyri tunnuna, sigur landsbankastjórin. Er ikki ov seint at umhugsa kreppufyribyrgjandi politisk tiltøk, tá hetta er hent? Hetta er eitt sera vandamikið og ótespiligt politiskt mál, men landsstýrið og løgtingið noyðast kortini nú at fyrihalda seg til høgu og støðugt hækkandi oljurpísirnar. Nú er ikki at stinga høvdið í sandin! Vit mæla ikki til at fara aftur til studningsbúskapin, men okkurt er at gera og her má handlast skjótt. Tað er ov seint at fara til verka, tá skipini eru løgd og botnurin hartil er farin úr privata húsarhaldsbúskapinum hjá Pallaba og Marsonnu.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Sjúkrahúsverkið

Heri Mohr

Nógv hevur verið sagt og kjakast og skrivað um sjúkrahúsverkið hesi farnu 5-6 árini, og uttan mun til um deildir skulu latast aftur, fólk sigast úr starvi, ósemja á føðideildini, har nýggir heimsborgarar pikka uppá, alinlangir bíðilistar við sjúklingum, sum krevja serviðgerð, líkamikið hví og hvussu hesi misljóð koma um okkara annars vælvirkandi sjúkrahúsverk, so er tað, tá ið samanum kemur, eitt ótolandi, eyðmýkjandi peningatrot á heilsuøkinum, íkomið av ábyrgdarleysum løgtingspolitikki, sum er orsøkin til tey órógvandi viðurskiftini á sjúkrahúsøkinum, sum nerva og ørkymla okkum øll.

Í seinastu viku skrivaði Kaj Leo Johannesen, løgtingsmaður, áhugaverda grein í bløðunum, - ein "sólskinssøga í Danmark". Hann vísir á, at nú tann danska stjórnin við góðum úrsliti hevur virkað fyri at fáa bíðitíðina hjá sjúklingum niður á tveir mánaðar, er næsta stigi hjá stjórnini at fáa bíðitíðina niður á ein mánað. At "virka fyri" vil í hesum føri óivað siga meirjáttan til og neyðugar rationaliseringar á tí danska sjúkrahúsøkinum.

Jamen, Kaj Leo Johannesen, vit í Føroyum hava allar møguleikar fyri at fáa bíðitíðina til skurð- og aðrar serviðgerðir at kalla burtur, og so statt at sleppa sjúkum og teimum 100-tals fólkum, sum starvast innan sjúkrahúsverkið, undan mentalum órógvi, ótryggleikum og bangilsi. Í reglugerð fyri Sjúkrahús Føroya nr. 70 frá 6. oktober 1977 er tilskilað, at "yvirlæknar hava rætt at senda sjúklingar til viðgerðar á sjúkrahús í Danmark eftir galdandi avtalu hesum viðvíkjandi". Sum kanska flest allir løgtingsmenn vita, so vóru 22 milliónir í blokkinum markaðar til serviðgerðir á donskum sjúkrahúsum, tá ið hann (blokkurin) kom í gildi tann 1. januar 1988. Hesin stuðul varð regluliga dagførdur eina ferð um árið javnt við tí, sum fólkatingið játtaði til sama endamál, men hendan dagføring varð steðgað fyri nøkrum árum síðani, tí loysingarlandsstýrið so meiningsleyst gjørdi av at fastfrysta (rest)blokkin í tíðini 2003-2006.

Blokkurin er p.t. samanskrúvaður soleiðis:

Serforsorg	117 milliónir
Pensiónir v.m.	213.3 "
Heilsuverkið	283.6 "
Fiskirannsóknarstovan	1.6 "

Um landsstýrið nú kundi tikið neyðug stig til at tiðnað tann fastfrysta blokkin, soleiðis at ísurin er bránaður einaferð seint í summar, og blokkurin so sloppið úr skilaleysu karantenu tann l. januar 2006, fer løgtingsfíggjarlógin 2006 við dagførdum blokkupphæddum tá at vera før fyri at játta okkara heilsuverki tann neyðuga rakstrarpeningin, sum krevst, um okkara sjúkrahús skulu fáa góð og virðilig kor at virka undir, og serviðgerðir á sjúkrahúsum í Danmark kunnu verða framdar uttan drál.

Kaj Leo Johannesen: Um tit politikarar vilja starvsfólkum og sjúklingum á okkara sjúkrahúsum — ja, øllum Føroya fólki — væl, so mugu tit fáa handan blokkin úr djúpfrystaranum og dagførdan ongantíð nóg skjótt.

Don´t hesitate, make it snappy!

Borgarakríggj í Suðuroynni og løgmaður skírdur orðloysingur

Finnleif Guttesen

Borgarstjórin á Tvøroyri er í øðini, tí hann sigur, at løgmaður heldur ikki orð og fyrrverandi borgarstjórin í Vági bjóðar av til borgarakríggj í Suðuroynni.

Tað er tað reina møsn, tá borgarstjórin á Tvøroyri sigur, at ein meiriluti av suðuroyingum taka undir við, at ein skúladepil skal byggjast í Vági og ellisheim á Tvøroyri.

At ein meiriluti av 16 býráðslimum taka undir við hesari loysn, sum er vánalig, er ikki tað sama sum, at ein meiriluti av 5000 suðuroyingum taka undir við hesum og er tað tí ein pástandur uttan hald ið veruleikanum.

Løgmaður orðloysingur

Meira hættisligt er tað, tá ið borgarstjórin á Tvøroyri sigur í útvarpinum, at løgmaður ikki heldur orð, tí tað má væl verða tað sama, sum at hann sigur, at landsins leiðari lýgur og tað kann eingin liva við.

Hvør skapar krígsstøðu

Um tað er nakar sum setur ilt millum grannar í Suðuroy má tað verða fyrrverandi borgarstjórin í Vági. Hann hevur tvíhildið um tvær kommunur í Suðuroy, sum eingin onnur kommuna er áhuga í, fyri ikki at missa makt. Hann hevur sagt, at tað er betur at fara til Danmarkar at arbeiða, enn at fara norður um Hovs egg at arbeiða og vísur tað óviljan ímóti norðaru helvt av Suðuroynni

Og nú hóttar hann við borgarakríggi í Suðuroy, tí tveir landsstýrismenn hava dirvið og rygg til at taka eina skilagóða avgerð, sum gagnar heildini í Suðuroy og ikki einkultum býráðslimum og borgarstjóra.

PS. Er tað hesir politikararnir, býráðslimir á Tvøroyri og í Vági lata seg stýra av?

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Fíggjarleiðari: Tóki Højgaard
toki@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Teresa Jensen teresa@sosialurin.fo
Hjørdis Gregersen hjordis@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Snorri Brend snorri@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Eydna Skaale eydna@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Føroyaprent
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað
mánadag-fríggjadag klokkan 14^{00}

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.